

Nové Sučianske zvesti

2

NOVINY OBCE SUČANY

2013

www.sucany.sk

NEPREDAJNÉ • XVII. ROČNÍK • JÚN 2013

Uznesenia Obecného zastupiteľstva:

dňa 17. 4. 2013 Obecné zastupiteľstvo schválilo:

- Všeobecne záväzné nariadenie obce Sučany č. 1/2013 o dotáciách.
- Dodatok č. 1 k VZN č. 9/2009 o určení výšky dotácie na mzdy a prevádzku škôl a školských zariadení na území Obce Sučany o príspevku pre Centrá voľného času.
- V zmysle ods. 4 § 4 zákona č. 253/1994 Z. z. o právnom postavení platových pomerov starostov obcí a primátorov miest v znení neskorších predpisov plat starostovi obce Sučany vo výške 2,17 násobku priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v národnom hospodárstve vyčíslennej na základe údajov Štatistického úradu SR za rok 2012, t. j. 1.747 €.
- prenájom pozemku o výmere 1755 m² v k.ú. obce Sučany p. Ingrid Slobodníkovej, PMP-truck, Čsl. armády 38, Sučany za mesačné nájomné 30 € na dobu neurčitú z dôvodu hodného osobitného zreteľa, a to: prenájom sa uskutočňuje za účelom vykonávania parkovania motorových záchranných vozidiel a havarovaných vozidiel pochádzajúcich z nehôd. Uvedenú činnosť nájomca prevádzkuje v rámci integrovaného záchranného systému, ktorý je určený na odstraňovanie prekážok v cestnej premávke Žilinského samosprávneho kraja. Nájomca sa zaväzuje vykonávať pre Obec Sučany bezodplatne zimnú údržbu a úpravu verejnej zelene na ul. Kalinčiakovej a úpravu verejnej zelene v objekte i mimo objektu.
- Odpredaj pozemku kupujúcemu Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s. o výmere 1024 m² v k.ú. Sučany za sumu 3960 € určenú v znaleckom posudku.

- Predĺženie nájomných zmlúv na 3- izbové nájomné byty na ulici Tehelná 5 a 7 do 31.08.2015 nasledovným občanom: Miroslav Varga, Erika Pavlišová.
- Predĺženie nájomných zmlúv na 1- izbové nájomné byty na ulici Tehelná 5, 7, 9, a 11 do 30.09.2014 nasledovným občanom: Gabriel Kvapil, Renata Farkašová, Rastislav Chabada, Renata Hanuliaková, Alžbeta Šalagová, Magda Václavíková, Emil Facuna, Miroslava Hlavatová.
- Predĺženie nájomných zmlúv v nájomných obytných domoch do 31.12.2013 nasledovným občanom: Viliam Kľučka, Agáta Cicková, Angela Cicková.
- Poradovník žiadateľov na prípadné uvoľnené 3- izbové byty na ul. Tehelnej č.5,7,9 a 11 na obdobie rokov 2013 – 2014:1. - Mgr. art. Ján Skrisa, 2.- Jaroslav Ondruš, 3. - Emília Kučková, 4. - Mária Žuborová, 5. -Renata Farkašová.
- Dotáciu z rozpočtu obce pre nasledovných žiadateľov:

Jednota dôchodcov Sučany	1500,-
Zväz zdravotne postihnutých Sučany	500,-
Protifašistickí bojovníci	300,-
Volejbalový krúžok	300,-
Skialpinisti Sučany	600,-
Športový krúžok Očková	300,-
Kolkársky klub Sučany	1 000,-
Futbalový oddiel Sučany	7 700,-

požiadalo:

- prednostu OÚ o zahrnutie navrhnutých úsporných opatrení vo výške 44, 970,- € do

pripravovanej zmeny rozpočtu na nasledujúce zasadnutie OZ.

- starostu obce, aby zabezpečil zasielanie záznamov o priebehu služby príslušníkmi OP a OHZ na emailové adresy poslanci@sucany.sk, starosta@sucany.sk, prednosta@sucany.sk, kontrola@sucany.sk ako aj členom komisie verejného poriadku a rómskej problematiky.

dňa 17. 4. 2013 Obecné zastupiteľstvo schválilo:

- plán kontrol hlavného kontrolóra na 2. polrok 2013
- záverečný účet obce a celoročné hospodárenie obce za rok 2012 bez výhrad.
- použitie rezervného fondu vo výške 50 500,- € na kapitálové výdavky v roku 2013, a to na splatenie projektu Rekonštrukcie ŠD vo výške 35 500,- a kúpu bytového domu na Ul. 29. augusta č. 72 spolu s príslušnými parcelami vo výške 15 000,- €.
- zmenu rozpočtu obce na rok 2013
- polročnú odmenu pre hlavného kontrolóra obce Sučany
- zmenu nájmu bytu na ul. 29. augusta 74/101 z p. Zlatice Lacikovej na p. Igora Laciku od 1.7.2013 do 31.12.2013.

vzalo na vedomie:

- správy HK z vykonaných kontrol – č.04/2013 kontrola opatrení a 05/2013
- informáciu k projektu „Revitalizácia verejných priestranstiev obce Sučany“
- informáciu o ďalšom postupe výstavby D1 a iných dôležitých stavbách v obci
- správu o činnosti obecnej polície a OHZ od posledného zasadnutia OZ

požiadalo:

- prednostu OU o vypracovanie nových Zásad poskytovania finančnej podpory pre narodené dieťa a predložiť ich na rokovanie OcZ
- prednostu OU o prijatie opatrení vyplývajúcich z vykonanej kontroly č. 04/2013 a 05/2013
- starostu obce o podanie správy o plnení opatrení prijatých na základe kontrol 04 a 05 uznesení na základe vykonaných kontrol

Poznámka redakcie: Plné znenia Uznesení OcZ rovnako ako zápisnice zo zasadnutí OcZ sú prístupné na www.sucany.sk v časti Obecné zastupiteľstvo. V časti Zverejňovanie sú tiež všetky platné VZN v plnom znení.

Prehľad dôležitých telefónnych čísiel v obci

Obecná polícia	159 0911832644
Obecný hasičský zbor	0903 555 159 043 / 423010
Obvodné odd. PZ – Sučany	043/ 4293333
Sekretariát obecného úradu	043/ 424 10 10
Zberný dvor	043/ 424 10 22
Elektrárne – hlásenie porúch	0850/ 111 468 0800/ 159 000
Vodárne – hlásenie porúch	0918/ 596992
Plynárne – hlásenie porúch	041/ 723 46 80, 041/ 514 22 11
Káblková TV – hlásenie porúch	043/ 4288313

Povinnosť čipovania

Podľa nového zákona č. 39/2007 o veterinárnej starostlivosti musia byť všetky spoločenské zvieratá, ktoré sa narodili od 1. 11. 2011, povinne po narodení do 8 týždňov označené mikročipom. Aj zvieratá, ktoré sa narodili pred 1. 11. 2011 a sú predmetom predaja, musia byť označené mikročipom ešte pred zmenou majiteľa, to znamená, že toto prechodné obdobie sa na ne nevzťahuje. Ak máte psa, ktorý sa narodil 3. 11. 2009, stačí, ak ho čipom označíte do 30. 9. 2013. Ak zviera mení vlastníka, musí byť zviera pred týmto úkonom už označené. Výnimkou sú však zvieratá, ktoré sú tetované a tetovanie bolo dokázateľne vykonané pred 3. 6. 2011, je riadne čitateľné a zaznačené v preukaze o pôvode.

V prípade, že majiteľ svojho miláčika nedá začipovať, hrozí mu pokuta až do výšky 370 eur. Náklady za čipovanie sa u jednotlivých veterinárnych lekárov pohybujú od 25 do 30 eur. Aplikovanie mikročipu vykonáva veterinár. Mikročip je vo veľkosti zrnka ryže (cca 0,5 cm) a aplikuje sa do podkožia na ľavej strane krku •

Novinky pri výstavbe diaľnice

Od nášho posledného vydania pokročila aj výstavba diaľnice D1 v úseku, ktorý prechádza Sučanmi. Nové informácie boli prezentované na pracovnom stretnutí, ktorého sa za obec zúčastnil starosta obce spoločne s prednostom Obecného úradu. Premostenie diaľnice zo starého mostu cez železničný most bude ukončené a plne otvorené od 1. septembra 2013, a to pre peších ako aj automobilovú dopravu. Bude tak znovu umožnený

bezpečný prechod k podchodu a do centra obce resp. pre žiakov základnej školy. Dokončená už bola z veľkej časti aj lávka pre peších spájajúca železničný most so železničnou stanicou, avšak túto bude možné plne sfunkčniť až po dokončení mostnej konštrukcie ponad potok Sučianka.

Zjazd k spoločnosti Prefa a na štrkoveň zo starého mostu bude realizovaná podľa nového riešenia. Bude sa jednať o účelovú cestu, ktorej správcom bude povodie Váhu. Využívať sa bude môcť len na rekreačné účely (rybárčenie a výlety). V prípade, že bude na tejto ceste prekročená stanovená norma ohľadom počtu vozidiel, a teda bude zjavné, že je využívaná aj na iné ako rekreačné účely, povodie Váhu môže následne pristúpiť k jej uzavretiu.

Stav otázky protihlukovej steny, ktorá bude skrátená o 150 metrov oproti pôvodnému návrhu, bohužiaľ v tomto štádiu realizácie stavby nie je možné zmeniť. Na spomínanom rokovaní bola táto problematika nadnesená predstaviteľmi obce, ale ako bolo vysvetlené, z technických dôvodov nemôže byť protihluková stena predĺžená, pretože technické zabezpečenie nepripúšťa jej bližšie osadenie k železničnému priesteciu kvôli technickej norme rozhládového trojuholníka. K zmene resp. posunutiu protihlukovej steny by mohlo dôjsť jedine v rámci rekonštrukcie železničnej trate, a teda môže byť riešená len železničnou spoločnosťou. •

Uzatvorenie areálu základnej školy

V období letných školských prázdnin od 1.7. do 31. 8. bude uzatvorený celý areál základnej školy a nebude tak možné skrátiť si cestu z Ul. Partizánska resp. z Domu Dobrého pastiera do centra obce cez podchod a naopak. K tomuto kroku pristúpili

predstavitelia školy a obce kvôli neustálemu ničeniu budovy školy a jej okolia. •

Výzva pre občanov

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR sa na našu obec obrátilo so žiadosťou o spoluprácu týkajúcu sa predchádzania výskytu sneti slezinnej - antraxu u ľudí a zvierat. Antrax je závažné ochorenie, ktoré môže postihnúť zvieratá rovnako ako aj človeka. U ľudí sa môžu vyskytnúť tri formy ochorenia: kožná forma prejavujúca sa čiernym vredom a opuchom; črevná forma s prejavmi silnej krvavej hnačky, krčovitých bolestí a opuchom brucha a pľúcna forma, ktorá spôsobuje problémy s dýchaním, únavu a nevoľnosť. Všetky formy môžu viesť až k úmrtiu.

K ochoreniu dochádzalo na území Slovenska aj v minulosti, kedy sa uhynuté zvieratá zahrabávali v okolí dedín. Výskyt antraxu sa ale môže opakovať, pretože zmenou klímy v posledných rokoch dochádza k odplavovaniu pôdy z týchto mrchovísk a spóry sú veľmi odolné voči teplu aj chladu a v pôde môžu prežívať desiatky rokov. Z toho dôvodu žiadajú kompetentné orgány o spoluprácu pri identifikácii takýchto lokalít starých mrchovísk alebo miest, kde sa v minulosti mohli likvidovať uhynuté zvieratá ich zahrabávaním v okolí našej obce. Nájdenie takýchto miest je totiž základným krokom pri identifikácii potenciálnych nových ložísk tohto ochorenia. Obrátiť by sa chceli hlavne na starších občanov, ktorí by si mohli pamätať a poznať lokality, kde k tomuto dochádzalo v minulosti. S prípadnými informáciami sa, prosíme, obráťte na sekretariát obecného úradu, ktorý informáciu postúpi ďalej zodpovedným pracovníkom ministerstva. •

Dvojstranu pripravila: Mgr. Lenka Orelová

Námestie stále v rekonštrukcii

Podľa najnovších informácií je dokončených približne 50% všetkých prác. Práce na Ul. Stará hradská sú zrealizované na 98%, zemné práce na 80%. Ukončenie realizácie projektu sa posunulo z dôvodu archeologického prieskumu a zrealizované by po novom malo byť v termíne do 30. augusta. Otázne je ale stále doriešenie sochy Prof. PhDr. Milana Hodžu, na ktorú si budeme musieť ešte počkať, keďže celý proces jej realizácie od náčrtu po osadenie trvá až 9 mesiacov. Chceli by sme však poďakovať archeológovi, ktorý na námestí vykonáva prieskum za to, že bol ochotný pre žiakov základnej školy predniesť výklad o nálezoch a ich histórii.

Anketa:

Ako ste spokojní so zámerom rekonštrukcie námestia, s jej priebehom? Aké vidíte plusy, resp. mínusy rekonštrukcie?

- Nevie, čo k tomu povedať, námestie môže vyzeráť fajn. Určite lepšie ako doteraz, veď sa o to dlhé roky nik nestaral a sústavne chátralo. Ale čo z toho, že bude nové, keď aj naďalej tam budú špaťiť tie škaredé budovy

herne a zmrzlíny? Myslím, že aj to by zaslužilo opravu alebo rovno zbúrať a zasadiť tam tuje. Inak mi to príde ako päť na oko. (Martin, 33)

- Určite mám z toho dobrý pocit, lebo sa centrum okrášli a bude to omnoho krajšie ako to bolo doteraz. Čoho sa však obávam je to, že sa teraz dlho nič neopraví, neurobí kvôli vyčerpaniu peňazí, ktoré sa už doteraz použili. Potešila by ma oprava ciest, pretože sú už hrozná a každým rokom je to len horšie. Keď idem autom, tak nejdem priamo vo svojej strane, ale robím slalom ako lyžiar. Ale námestie bude pekné, len tie obavy, že či to nebude na 10 rokov to posledné, čo sa urobilo. (Jaroslav, 32)
- Mne sa veľmi páči, že sa našli nejaké archeologické nálezy a bude škoda ich znovu zasypať. Okrem toho námestie už rekonštrukciu potrebovalo ako soľ, len neviem, či práve teraz bola na to vhodná doba vzhľadom k finančným možnostiam obce. Možno sa mohlo ešte nejaký ten rok počkať. Podľa návrhu, čo som videla, by to mohlo vyzeráť celkom dobre, akurát si neviem predstaviť ako do toho celého nového a zrekonštruovaného námestia budú zapadať tie staré budovy naokolo. Tie tam budú asi dosť kaziť celkový dojem. (Zuzana, 49) •

Správy z kontrol

V uplynulom období koncom roku 2012 a na začiatku roka 2013 hlavný kontrolór vypracoval z vykonaných kontrol správy, v ktorých boli uvedené nasledovné nedostatky:

a) Kontrola uplatňovania Smernice o verejnom obstarávaní za roky 2010 až 2012:

Proces verejného obstarávania v podmienkach obce Sučany sa riadi ustanoveniami zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a vnútornou smernicou verejného obstarávania, ktorá má zabezpečovať jednotný postup a pravidlá najmä pre obstaranie zákaziek s nízkou hodnotou. Na zákazky s nízkou hodnotou mala zo zákona právomoc obec stanoviť vnútorným usmernením pravidiel pri výbere dodávateľov. Do 31.3.2011 bola zákazka s nízkou hodnotou definovaná pre tovary a služby v sume do 30 tis. € a pre stavebné práce do 120 tis. €, po tomto termíne bol limit zákonom znížený pre tovary a služby na sumu do 10 tis. € a pre stavebné práce do 20 tis. €.

Kontrolou bolo zistené, že v kontrolovanom období boli v obci platné dve navzájom si odporujúce smernice obce, upravujúce postup obce pri verejnom obstarávaní. Uvedené smernice sú i v súčasnosti platné, finančné limity v nich uvedené sú však v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní resp. jeho novelou platnou od 1.4.2011. Ďalej boli zistené nedostatky v samotnej smernici o verejnom obstarávaní platnej od 30.4.2009 / limity, výnimky/. Hlavným kontrolórom bolo teda doporučené vypracovať novú smernicu na verejné obstarávanie rešpektujúcu súčasnú legislatívu.

Na základe kontroly bolo konštatované, že v siedmich prípadoch boli realizované dodávky tovarov, prác a služieb bez vykonaného verejného obstarávania v rozpore s vnútornou smernicou obce a v dvoch prípadoch v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní.

Na záver kontroly bolo konštatované porušenie zákona o verejnom obstarávaní, podľa ktorého je obec povinná zverejniť raz štvrtročne na webe, prípadne inou formou zverejnenia, súhrnnú správu o zákazkách s nízkou hodnotou s cenami vyššími ako 1 000 eur.

b) Kontrola uplatňovania Smernice o rozsahu a spôsobe použitia výdavkov na reprezentačné účely za roky 2010 až 2012:

V roku 2010 v niektorých položkách týkajúcich sa reprezentačného bol prekročený schválený rozpočet, čím došlo k porušeniu zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, podľa ktorého obec nemôže realizovať v bežnom roku úhrady, ktoré

neboli schválené v rozpočte obce obecným zastupiteľstvom predpísaným spôsobom.

Na základe predložených podkladov nebolo možné identifikovať text smernice na použitie reprezentačných výdavkov schválenej na obecnom zastupiteľstve, pričom bolo konštatované, že vzhľadom na uvedenú nejednoznačnosť, je potrebné vypracovať novú smernicu.

V niektorých prípadoch obec nesprávne zatriedila výdavky podľa textu, čím obec porušila zákon č. 583/2004 Z. z., podľa ktorého v rozpočte obce sa uplatňuje rozpočtová klasifikácia, a zároveň zákona č. 523/2004 Z. z. rozpočtových pravidiel verejnej správy, podľa ktorého v rozpočte verejnej správy pri sledovaní plnenia rozpočtu a pri pohyboch na účtoch finančných aktív sa uplatňuje rozpočtová klasifikácia vydaná MF SR.

Výdavok za nákup motorovej pily bol realizovaný v rozpore so smernicou o vedení účtovníctva obce Sučany a následne v rozpore s opatrením MF SR priamo do spotreby, správne mala byť píla zaradená do registra drobného majetku.

Obec v súčasnosti postupuje podľa neaktuálnej smernice na vedenie účtovníctva v podmienkach obce Sučany (z 1.1.2006), nakoľko napr. sumy pre obstaranie hmotného majetku u samostatných

hnuteľných vecí boli zmenené už v roku 2009 ap. Opätovne je preto potrebné vypracovať novú smernicu v súlade s aktuálnym právnym stavom.

V niektorých prípadoch výdavky na reprezentačné neobsahovali podrobné údaje o účastníkoch akcie príp. o daroch uvedené v smernici o rozsahu a spôsobe použitia výdavkov na reprezentačné účely obce Sučany, prípadne boli zistené iné nedostatky (napr. poskytnutie pôžičiek resp. záloh na nákup v rozpore so zákonom ap.).

c) Kontrola plnenia opatrení vyplývajúcich z kontrol vykonaných a ukončených hlavným kontrolórom obce v roku 2012:

Vykonanou kontrolou opatrení, bolo zistené že z 33 opatrení prijatých starostom obce na odstránenie nedostatkov zistených hlavným kontrolórom v roku 2012 ku dňu vypracovania správy z tejto kontroly nebolo splnených 12 opatrení, týkajúcich sa najmä prinavrátenie finančných čiastok vyplatených neoprávnene, ale aj iných nedostatkov.

d) Kontrola plnenia uznesení prijatých na obecnom zastupiteľstve v Sučanoch za roky 2011 a 2012 :

Kontrola plnenia uznesení Obecného zastupiteľstva v Sučanoch je predkladaná na obecnom zastupiteľstve prednostom obecného úradu. Uvedenú povinnosť mu ukladá rokovací poriadok OcZ v Sučanoch.

Vykonanou kontrolou opatrení bolo zistené, že za roky 2011 a 2012 nebolo splnených 21 uznesení OZ, čiastočne splnených resp. plnených je 10 uznesení OZ a dve uznesenie nie sú zatiaľ splnené, sú v realizácii. Niektoré je možné zmeniť autoremedúrou, niektoré je potrebné, vzhľadom na neaktuálnosť, úplne zrušiť, pričom o nich je potrebné rokovať na OZ a niektoré je nutné splniť podľa zadania. Zároveň bolo zistené, že obec nezverejňuje na web stránke povinne zverejňované informácie, čo je v rozpore so zákonom o slobodnom prístupe k informáciám. Na záver hlavný kontrolór doporučil zverejniť členov jednotlivých komisií OZ na web stránke obce.

Uvedené kontroly boli prejednané so starostom obce a prednostom obecného úradu, ktorí mali minimum pripomienok k vykonaným kontrolám. Následne boli správy dopracované do definítivej, vyššie uvedenej a zverejnenej podoby. Detailnejšia verzia kontrol sa nachádza na web stránke obce Sučany, úplnú verziu aj s prílohami majú všetci poslanci obecného zastupiteľstva. Po uzavretí kontrol boli starostom obce prijaté opatrenia a správy z kontroly boli prejednané v obecnom zastupiteľstve. •

Ing. Vladimír Plžik
hlavný kontrolór

Čerpanie rozpočtu v roku 2012

V obci Sučany boli v uplynulom roku príjmy celkom vo výške **2.840 tis. €**, čo je takmer na úrovni plánovaných príjmov (2.969 tis. € - t.j. 96%). Z nich bežné príjmy boli **1,9 mil. €** a v rámci nich najvyššie príjmy pre obec predstavovali podielové dane zo štátu vo výške 836 tis. €, na dani z nehnuteľností obec vybrala 237 tis. €, príjem z poplatkov za komunálny odpad bol 100 tis. €, poplatky a platby z predaja služieb bol vo výške 90 tis. € atď. Významnou položkou boli tiež transfery zo štátu vo výške 568 tis. €, nakoľko obec zabezpečuje pre štát niektoré činnosti v rámci prenesených kompetencií a to najmä transfer na základnú školu vo výške 435 tis. €, na spoločný stavebný úrad 19 tis. €, ostatné transfery súvisia s výkonom matriky, životného prostredia, dopravy, európsky sociálny fond ap. V rámci kapitálových príjmov (**199 tis. €**) pripadala najvyššia čiastka na prostriedky získané zo štátu a EÚ na dofinancovanie rekonštrukcie budovy OHZ vo výške 198 tis. €. Na dofinancovanie rekonštrukcie budovy OHZ si obec musela zobrať ešte pôžičku vo výške 120 tis. €, ktorá spolu s pôžičkou na práce navyiac pri rekonštrukcii budovy ZŠ (74 tis. €) a preklenova-

cím úverom opätovne pri rekonštrukcii budovy ZŠ (547 tis. €) tvorili príjmové finančné operácie vo výške **741 tis. €**.

Celkové výdavky obce za rok 2012 boli vo výške **2.765 tis. €** (čo bolo oproti plánu 93,4 %), z nich najvyššie boli bežné výdavky **1.744 tis. €**. V rámci bežných výdavkov najvyššie náklady boli potrebné na zabezpečenie činnosti základnej školy spolu so školskou jedálňou a školským klubom detí vo výške 624 tis. €, na činnosti obecného úradu 347 tis. €, na materskú škôlku s jedálňou 206 tis. € a na činnosti zabezpečované spoločným stavebným úradom v Martine 19 tis. €. V rámci „údržbárskych“ nákladov obec vynaložila na likvidáciu odpadov 89 tis. €, na údržbu ciest 20 tis. €, na verejné osvetlenie 39 tis. €, na údržbu bytov vo vlastníctve obce 25 tis. € a na ostatný rozvoj obce 46 tis. €. Obec tiež zabezpečovala niektoré činnosti príslušníkmi obecnej polície, na čo obec v minulom roku vynaložila 40 tis. € a členmi obecného hasičského zboru (87 tis. €). V minulom roku ešte obec splácala úver, čo nás stálo 47 tis. €, zabezpečovala voľby (náklad 3 tis. €) a zároveň prefinancovala aktivity v športovej oblasti (34 tis. €),

kultúrnej oblasti (40 tis. €), spoločenských službách (10 tis. €) a v sociálnej oblasti (68 tis. €). V rámci kapitálových výdavkov (**972 tis. €**) obec v minulom roku prefinancovala vlastne len dve aktivity, a to rekonštrukciu budovy OHZ (478 tis. €) a budovy ZŠ (494 tis. €). Poslednou kapitolou sú finančné operácie vo výške **49 tis. €**, ktorú tvorilo splácanie istiny z prijatých úverov.

Audítorskou správou, správou hlavného kontrolóra a na záver i na obecnom zastupiteľstve bolo konštatované, že napriek niektorým problémom, ktoré bolo nutné doriešiť v záverečnom účte obce za rok 2012 došlo k pozitívnemu posunu jednak v procesoch, ktoré rozpočet celý rok dotvárajú ale aj v hospodárení obce, ktoré po štyroch rokoch strát opätovne malo **prebytok hospodárenia** tentoraz vo výške **65.188 €**, ktoré je možné použiť z rezervného fondu obce v nasledujúcom období a pokiaľ sa podarí v tomto roku doriešiť niektoré problémy (rekonštrukcia ZŠ a námestia), obec má potenciál smerovať k pozitívnemu vývoju zabezpečujúcu vyššiu kvalitu života jej občanov.

Ing. Vladimír Plžik
hlavný kontrolór obce Sučany

Z činnosti OHZ Sučany za prvý polrok roku 2013

Obecný hasičský Zbor vznikol z členskej základne DHZ Sučany ako reprézna zložka DHZ Sučany v roku 1998. Jeho vznik podnietilo množstvo požiarov najmä pri vypalovaní tráv a porastov, ako i zásahov pri živelných pohromách. V súčasnosti má 14 zásahových členov, z ktorých je 6 členov zamestnancami Obecného úradu. Ostatní členovia sú z radov dobrovoľníkov a túto činnosť vykonávajú bez nároku na finančné ohodnotenie. Zbor plní úlohy pri ochrane zdravia a majetku občanov a poskytovaní pomoci pri mimoriadnych udalostiach.

V tomto roku do 26. júna zbor vykonal celkom 136 výjazdov či už k požiarom (24 výjazdov), dopravným nehodám (69 výjazdov), poskytnutiu predlekárskej pomoci (22 výjazdov) a ostatným zásahom technického charakteru (spadnuté stromy, záplavy a iné).

Okrem tejto hlavnej úlohy, ktorou je zásahová činnosť a poskytovanie pomoci, zbor a najmä zamestnaní členovia plnia aj úlohy v prospech obce. Je to nezpochybné odpracovaných hodín pri údržbe a zabezpečení zjazdov komunikácií v obci v zimných mesiacoch, údržba zelene v obci, zabezpečovanie poriadku v obci, odvoze odpadu, úprave a údržbe osvetlenia, pomocné práce pri stavebných činnostiach v obci a iné práce v prospech obce.

Pre zabezpečenie činnosti zboru či je to v oblasti techniky, jej vybavenosti alebo v ochranných prostriedkoch, členovia zboru vo svojom osobnom voľne vykonávajú brigádnickú činnosť, z ktorej finančné prostriedky slúžia na toto zabezpečenie. Financovanie a vykrývanie nákladov spojených s výjazdovou činnosťou našou technikou hradíme z vlastných finančných prostriedkov, ktoré získavame brigádnickou činnosťou. Pretože neustále dochádza k opotrebeniu techniky a vybavenia, ktoré je potrebné obmieňať, vykonali sme rekonštrukcie vozidla VW Transporter, Nissan King, zakúpili sme Nissan Patrol, ktorý sme následne zrekonštruovali a pripravili na zásahovú činnosť. Tieto všetky výdaje sme hradili z vlastných zdrojov. Okrem týchto činností zbor

Ukážka našej práce na MDD, foto J. Matula

zabezpečil v priebehu tohto roka aj akcie pre verejnosť, či to už bol Deň detí alebo rôzne návštevy a ukážky pre školy, ako sa aj svojou účasťou a ukážkami podieľal na celookresnej akcii „Záchranári deťom“ usporiadanej v Múzeu Slovenskej Dediny v Martine.

Pre propagáciu svojej činnosti, ako aj pre dostupnosť informácií v oblasti požiarnej ochrany má zbor aj vlastnú webovú stránku www.dhzsucany.sk, kde obyvatelia obce sa môžu dočítať najaktuálnejšie informácie zo života zboru.

Budeme radi, keď nás občania navštívia na našej Hasičskej stanici, kde sme ochotní im o problematike podať najdôležitejšie informácie, ukázať im technické vybavenie a čo to im povedať o našej práci.

Vaše pripomienky, dopyty či návrhy môžete posilať na e-mailové adresy: dhz@dhzsucany.sk; hasici@sucany.sk

A. Mäčko

MDD v MŠ

Tak ako každý rok o tom istom čase, stretli sme sa zase, pri veselom týždni plnom hier a zaujímavých podujatí. V pondelok sa deti zahrali na pátračov a hľadali sučiansky poklad. Kvôli nepriaznivému počasiu sa poklad nechal ako každý rok na Skale, ale v okolí MŠ. Predškôláci sa však oboznámili s históriou sučianskeho kláštora prostredníctvom povesti o Hatutovom poklade. V utorok mali deti športový deň, kde ukázali svoju zručnosť a šikovnosť. Pán J. Mihálik spolu s kolegami z Hasičského zboru Sučany predviedol ukážku hasenia požiaru a potom si deti mohli vyskúšať povolanie hasiča v praxi. V stredu sa deti tešili z ukážky výcviku policajného psa, ktorú pre nich pripravil pán J. Matula a ďalej pokračovali v rôznych súťažiach s pani učiteľkami vo svojich triedach. Vo štvrtok už tradične navštívili cukráreň, kde im p. Kubala a p. Kubalová pripravili sladké potešenie v podobe čokoládového zákusku a džúsu pre každé dieťa. Toto sladké potešenie pripravuje cukráreň Kubala pre naše deti ako sponzorský dar už niekoľko rokov po sebe, za čo im veľmi pekne ďakujeme aj v mene rodičov. Týždeň hier sme ukončili karnevalom. Deti už od rána prichádzali do tried ako princezná, čarodejnice, lienky, motýle, hasiči a ďalšie veselé rozprávkové postavy. Tieto krásne masky sme nenechali len pre materskú školu, ale deti ich v sprievode svojich učiteliek boli ukázať aj v obci. Navštívili sme aj Obecný úrad, kde si deti spolu s pracovníkmi OÚ a s p. starostom zaspievali. Na záver sa p. starosta JUDr. J. Petráš CSc. poďakoval deťom a ocenil každú masku sladkou odmenou v podobe kinder vajčička. Karneval a celý týždeň hier deti ukončili diskotékou v MŠ. •

p. uč. Sylvia Pálešová a p. uč. Jana Blahušiaková

Úspech MŠ Sučany na trojboji v Turanoch

Tak ako každoročne, aj v tomto roku sa naša materská škola zúčastnila majstrovstiev okresu v atletickom trojboji detí predškolského veku v Turanoch. Šesťčlenné družstvo vytvorené z detí, ktorým sa najviac darilo v atletických disciplínach (beh na 30 m, skok do diaľky z miesta, hod tenisovou loptičkou) s nadšením očakávalo dátum 31.5. 2013, aby si mohlo zmerať sily s ma-

lymi športovcami z celého okresu Martin. V tento upršaný deň sa súťažilo v telocvični ZŠ Turany. To nám vôbec nepokazilo náladu, pretože atmosféra podujatia bola výborná a navyše našich malých športovcov prišli povzbudzovať aj niektorí rodičia. Malí Sučanci v zložení Silvester Ondák, Kubko Kočalka, Šimon Obžut, Romanka Móricaová, Bianka Štangová a Vikinka Dančová opäť ukázali, že vedia zabojovať o najvyššie miesta. V súťaži jednotlivcov sa Romanka Móricaová umiestnila na treťom mieste a v súťaži družstiev sme získali prvé miesto – zlatý pohár. Tak nám do našej zbierky pribudol už šiesty pohár, z toho tretí zlatý. Touto cestou chceme poďakovať organizátorom celej akcie za príjemné športové dopoludnie a veríme, že tradícia športových súťaží u detí predškolského veku bude pokračovať aj v ďalších rokoch. •

Zuzana Lazišťanová, MŠ Sučany

Žiaci zo sučianskej základnej školy sa rozpráhli na tri svetové strany

Cestovanie vlakom má svoje neopakovateľné čaro. A ešte keď sa popri tom navštívia nejaké kultúrne pamiatky, zážitky sú na svete.

Železničná spoločnosť Slovensko, a. s. spoločne so svojimi partnermi dvakrát ročne pripravuje ponuky pre školy za zvýhodnené cestovné (0,20 € na každých začatých 50 km na žiaka), spojené s návštevou múzeí a galérií na Slovensku. Tento

projekt pod názvom „Vlakom do múzeí a galérií“ sa realizuje za účelom podpory vzdelávania a ciest žiakov za kultúrou a našim kultúrnym dedičstvom. V tohtoročnej jarnej časti sa objavili aj novinky, ktoré sa zapojili po iniciatíve Ministerstva kultúry. Naša základná škola sa do tejto akcie pravidelne zapája. Inak to nebolo ani 25. apríla 2013, kedy sa 107 žiakov a 6 pedagógov stretlo pred siedmou hodinou rannou na vlakových staniciach a následne sa rozprchlo na tri svetové strany.

Žiaci 7.B a 8.A s pani učiteľkami Máriou Petrikovičovou a Ivanou Remeňovou spoznávali krásy Liptova. Topom bola jednoznačne prehliadka Demänovskej jaskyne slobody, ktorá nás očarila bohatou sintrovou výplňou rozličných farieb, tajuplným podzemným tokom Demänovky i čarokrásnymi jazierkami. Zahanbiť sa nedalo ani Vrbické pleso, pri ktorom sme zažili guľovačku, šmýkanie sa na snehu a následné preteky v ... (to my už vieme v čom). Potom naše kroky viedli do Liptovského Mikuláša. Navštívili sme Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva, kde nám v rámci projektu cezhraničnej spolupráce ČR a SR „Příroda nezná hraníc“ pripravili zamestnanci workshop na tému Mokrade - poklady prírody. Po celom dni na nohách, úžasných zážitkoch, a rozprávkovo krásnych prírodných scenériách Nízkych Tatier sme sa tešili domov.

Aj žiaci 7.A triedy sa rozhodli využiť ponuku zo strany železníc a za cieľovú stanicu si vybrali až dve mestá – Zvolen a Banskú Bystricu. Svoje putovanie sme začali pri vojenskom vlaku vo Zvolene. S pani učiteľkou Petrou Matovičovou a pani asistentkou Martinou Vičanovou sme spoznávali tajomné zákutia Zvolenského zámku, overovali si svoje znalosti z literatúry v Bábkarskom saló-

ne a v expozícii ľudových hudobných nástrojov na Slovensku v Banskej Bystrici. Napokon sme sa mohli pokochať nádherným výhľadom na celú Banskú Bystricu a jej okolie z vyhliadkovej terasy „Šikmej veže“. A aby toho nebolo málo, príjemne prežitý deň sme zakončili rovnako, ako ho začali – dôkladnou prehliadkou vojenských tankov z čias druhej svetovej vojny. Na konci dňa nás čakalo ešte jedno prekvapenie – cestou vlakom cez 22 železničných tunelov sme zažili adrenalín v podobe úplnej tmy vo vlaku :). A hoci sme domov prišli unavení a zničení po celodennom spoznávaní nášho krásneho Slovenska, už teraz sa tešíme na ďalšiu exkurziu, vďaka ktorej si na vlastné oči budeme môcť overiť naše doterajšie vedomosti. Bratislavský hrad je vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku číslo jedna. Overiť toto tvrdenie sa vybrali žiaci 9.A a 9.B s pani učiteľkami Júliou Janíkovou a Jarmilou Hanákovou. V expozícii histo-

rického oddelenia Slovenského národného múzea, nás očarili nádherné zrkadlá a stropy. Časť priestorov sa využíva na reprezentačné a štátne účely, ale tu sme sa nedostali. Za zmienku stojí hradný areál, odkiaľ sa nám naskytlo množstvo pekných výhľadov na historické jadro mesta Bratislava, Dunaj a mestskú časť Petržalka. V Bratislave sa to

hemží osobnosťami zo šoubiznisu. Nám sa podarilo stretnúť boxera Tomáša Kovácsa, prezývaného Tomi „Kid“, módneho návrhára Fera Miklošku a zabávača Ďura Mokrého.

A na záver, už teraz sa všetci tešíme na jesennú akciu železníc, kedy si takéto netradičné získavanie poznatkov päť zopakujeme. •

Mgr. Ivana Remeňová a kolektív

HODŽAFEST

Hodžafest je multikultúrny festival, ktorý organizujú žiaci Bilingválneho gymnázia Sučany v spolupráci s učiteľmi a vďaka finančnej podpore ZRPŠ BGMH.

V té chvíli jsem ty lidi slyšel o těch velíkánských sálech a na náměstích, tak jsem jsi říkal, že se

přece jenom možná písničkou něco dá změnit...“ - Karel Kryl. Tato veta sa stala základom pre budovanie deviateho ročníka festivalu pre študentov, ktorých zaujíma umenie, momentálna spoločenská situácia a radi sa spoja, aby spolu vytvorili nezabudnuteľnú atmosféru.

Vo festivalový štvrtok mali študenti možnosť počuť hudbu dvojice hudobníkov Martina a Mariána Geišbergovcov, britského hudobníka Woluuxa a alternatívnu prešovskú kapelu Fúzy Múzy. Diskutovať mohli s Jozefom Banášom, Pavlom Baričákom, Pavlom Dereníkom a režisérkom Miroslavom Remom. Divadelnú zložku zastúpili inscenácie ako Matrioni na Chalupa(monodráma) od Kvety Borákovej a one man show Pavla Seriša Chutilo Vám, páni?. Aj tento rok prebiehalo mnoho workshopov a exhibícií v ktorých študenti ukázali svoju zručnosť. •

Dorota Hríbiková, Viktória Ogurčáková

Vitaj dieťa medzi nami, v kraji, kde zem dobrá je, pod ochranou dlaní mamy, každý Ti dnes popraje.

By si žilo v dobrej vôli, dieťa naše jediné, ako lístie na topole, čo sa nikdy neminie.

V mesiaci máj tohto roku sme v obradnej sieni Robotníckeho kultúrneho

domu uvítali našich najmenších obyvateľov Sučian. Slávnostný zápis bol sprevádzaný veselým detským dňavotom a krikom. Detičky tak oplácali kultúrny program, ktorý bol pre nich i pre ich rodičov pripravený. Zvedavé detské oči zaujalo najmä vystúpenie detičiek z Materskej školy Sučany. Naším najmenším prajeme všetko dobré a tešíme sa na ďalšie stretnutia v obci. •

Mgr. Veronika Ďaďová

Skúsenosti sa zúročia, úspechy potešia...

Začínajú sa prázdniny, obdobie oddychu a zábavy, po 10 mesačnom pasovaní sa s novými poznatkami a bilancovaním vynaložených snáh, pre žiakov zaslúžené obdobie. Pri hodnotení úspechov žiakov Bilingválneho gymnázia Milana Hodžu v Sučanoch sme boli aj my. Už v predchádzajúcom čísle sme Vám predstavili v krátkych rozhovoroch žiakov, ktorí získali úspechy na celoslovenských kolách olympiád z anglického jazyka Jakub Brindza I. miesto, zo slovenského jazyka Janka Gondášová II. miesto. No tieto úspechy neostali osamotené, pridali sa k nim ďalšie. Ich držiteľov Esteru Bertolo, II. miesto krajské kolo v nemeckom a francúzskom jazyku, a Daga Ivaniča, III. miesto na celoštátnom kole Olympiády v ruskom jazyku, sme oslovili s nasledujúcimi otázkami.

Ester, čo je pre teba hnacím strojom do toho, že sa zapájaš popri štúdiu aj do mimoškolských aktivít? Dosiahol si neuveriteľný úspech. Mohla by si našim čitateľom predstaviť súťaž, atmosféru, dosiahnutý úspech, nadobudnuté skúsenosti. Odporučila by si túto skúsenosť aj ostatným?

Prečo práve GBAS? Si spokojná/ bola si spokojná na tejto škole? Stálo to za to?

Štúdium podľa mňa nepozostáva iba z učenia, ale je späté so všetkými mimoškolskými aktivitami. Či už je to organizácia rôznych akcií, krúžky, školská rada a podobne. Máme na GBASe veľa šikovných a aktívnych ľudí. Ja osobne som sa tento školský rok zúčastnila olympiády z NEJ a FRJ jazyka. Každá skúsenosť sa zide a ak má niekto možnosť, určite sa netreba báť. Čo sa týka rôznych olympiád, či už z ja-

zykov alebo iných predmetov, na GBASe máme veľa možností a učiteľia sú všetci veľmi ochotní. Určite sa oplatí vyskúšať a zúčastniť sa nejakej olympiády. Nejde ani tak o výhru ako o získanú skúsenosť, ktorá je na nezaplatenie. A prečo GBAS? Na GBAS som chcela ísť už od začiatku a bol pre mňa prvou voľbou, pretože táto škola je naozaj na vysokej úrovni. Táto škola mi dala okrem iného aj úžasných ľudí, bez ktorých by som si nevedela GBAS ani predstaviť a som si istá, že všetky tie priateľstvá budú trvať ešte veľmi dlho.

Dag, čo je pre teba hnacím strojom do toho, že sa zapájaš popri štúdiu aj do mimoškolských aktivít? Zapájanie sa do mimoškolských aktivít mi ponúka možnosť naučiť sa a skúsiť nové veci, rozšíriť svoj rozhľad a zabaviť sa s priateľmi. Do mimoškolských aktivít sa zapájam hlavne zo zvedavosti a často aj zo súťaživosti, aby som zistil, ako na tom som v porovnaní s ostatnými.

Stíhaš to vôbec, keď si v maturitnom ročníku? Maturita mi až tak nebránila, nakoľko podľa môjho názoru sme sa na ňu počas roka nemuseli až tak veľmi pripravovať, ako správni študenti, sme sa učili týždeň pred skúškou. Skôr som mal problém stíhať mimoškolské aktivity počas obdobia testov a prezentácií.

Prečo si sa rozhodol zapojiť do olympiády v ruskom jazyku?

K olympiáde v ruskom jazyku som sa dostal ako slepá kura k zmu. Do školského kola som sa zapojil len preto, aby som nazbieral aktivitu a tak si trochu vylepšil známku z ruštiny. Na moje veľké prekvapenie som to napísal vcelku dobre a tak som išiel na

kraj. Výhra na kraji bola pre mňa neuveriteľný šok a ešte väčším prekvapením bolo umiestnenie sa na celoslovenskom kole.

A oplatilo sa to! Dosiahol si neuveriteľný úspech. Mohol by si našim čitateľom predstaviť súťaž, atmosféru, dosiahnutý úspech, nadobudnuté skúsenosti. Odporučil by si túto skúsenosť aj ostatným?

Súťaž ako taká bola pre mňa veľmi obohacujúci zážitok. Najväčším plusom olympiády v ruskom jazyku bol fakt, že súťažiacim nestačilo len ovládať jazyk, ale musia poznať aj ruskú kultúru, zvyky a tradície, literatúru, umenie... Rozšíril som si všeobecný prehľad. Na samotných kolách sa mi najviac páčilo, s akou úctou sa všetci prítomní vyjadrovali o ruskom jazyku, kultúre, zároveň na vyšších kolách bolo vždy niekoľko Rusov, ktorí boli ochotní s vami hovoriť naozaj o čomkoľvek, pomáhali vám s výslovnosťou a gramatikou. Samotné súťaženie pozostávalo z dvoch častí: písomnej a ústnej.

Prečo práve GBAS? Si spokojný na tejto škole? Stálo to za to?

Ja osobne som o tomto gymnáziu absolútne netušil, povedala mi o ňom moja mamina. Spýtala sa, či nechcem v ôsmom ročníku skúsiť prijímačky, čo mne bolo v celku jedno, lebo vtedy som ešte o strednej škole nerozmýšľal. Zo začiatku som smútil za domovom, som typ človeka, ktorý si dlho vytvára kamarátstva. Časom som zistil, že príchod na túto školu bolo najlepšie rozhodnutie môjho života. V škole som maximálne spokojný, či už kvôli spôsobu výučby, kamarátom, vzťahom s učiteľmi. •

Petra Abrahámová, Veronika Ďaďová

Medzinárodný deň detí

Na základe nepriaznivej predpovede počasia sa tohtoročné MDD v Sučanoch konalo o týždeň neskôr a oplatilo sa počkať. Slniečko sa na nás usmievalo už od rána a tak nič nebránilo plnohodnotnému prežitiu sviatku našich najmenších občanov.

Športový areál ZŠ SNP Sučany sa pod vedením organizátorov zmenil na miesto zábavy a oddychu. Naši najmenší sa tu popasovali s pokutovými futbalovými výkopmi, hľadaním rozprávkového pokladu, s preukázaním fyzických zručností pri aktivitách organizovaných pani učiteľkami z Materskej školy v Sučanoch, s behom s pingpongovou loptičkou na lyžičke. Zahanbiť sa veru nedali, no bolo to únavne. Chvíľku na odpočinok našli v oddychovom stane, kde si vyskúšali rôzne kreatívne aktivity pod vedením A. Matulovej. Netreba zabúdať ani na príjem energie. Každý, kto preukázal svoje schopnosti a odvahy, bol podľa zásluh aj odmenený sladkou odmenou. Hlavne dievčatká nedbali na dlhý rad a počkali si na maľovanie na tváričku, a veruže boli spokojné.

Slniečko, veľa pohybu, namáhaná myseľ, nové zá-

žitky.....pomaly sme aj vyhladli, no tu nám už chuťové poháriky dráždila vôňa poľovníckeho guláša, ktorý s chuťou pripravili poľovníci z Poľovníckeho združenia Jarolím Sučany. A nemysleli len na naše žalúdky, pripravili si pre nás aj jedinečnú ukážku vábenia zvery. Tí najmladší z našich najmenších prišli tiež. Práve pre nich J. Očková so Z. Blizniakovou pripravili stan, kde mohli rozvíjať svoje zručnosti, objavovať svet vlastným tempom, či si oddýchnuť alebo pospinkať. Tí, ktorí mali ešte energiu, so zatajeným dychom sledovali ukážku zášahovej činnosti Obecného hasičského zboru – hasenie horiaceho auta. Zvedavé detské očka si mohli prezrieť hasičské i policajné vozidlá. Tí odvážnejší dokonca vyskúšať hasenie vodou. No to ešte stále nebolo všetko. Naši najmenší majú veru veľa energie. Svedčí o tom i betónové ihrisko, ktoré sa zmenilo na plátno obrazov pomalované kreatívnymi umelcami. Svojimi podrezanými jazýčkami so zápalom pre umenie porote štebotali o svojich inšpiráciách. Tí, ktorí sa zapojili do výtvarnej súťaže „Sučany očami detí“ a poslali svoje kresby na

posúdenie, netrpezlivo čakali na vyhlásenie výsledkov. A dočkali sa aj oni.

Ceny boli odovzdané do rúk víťazov, deti boli odmenené sladkou odmenou za každú aktivitu, program bol naplnený, spokojnosť na tvárach detí sa dala čítať. A tak sa slniečko rozhodlo odovzdať žezlo búrkovým mračnám a schovalo sa za ne. A tu sa končí aj oslava dňa našich najmenších. Ďakujeme všetkým, ktorí prispeli svojím voľným časom, aktivitou, radou či podporou k tomu, aby sme tento deň mohli venovať našim malým obyvateľom Sučian. Tešíme sa na stretnutie opäť o rok. •

Mgr. Veronika Ďaďová

Vydarená akcia ku Dňu zeme

Mesiac apríl je mesiacom, v ktorom si pripomínáme Deň Zeme. Tento deň je vhodný na to, aby sme sa zamysleli nad tým, čím všetkým škodíme našej zemi a pri tom si veľakrát ani neuvedomujeme, čo môže každý z nás urobiť pre obec, pre prírodu, a tým vlastne aj pre našu zemeľu. Obecný úrad v Sučanoch a komisia životného prostredia preto zorganizovali dňa 20. apríla pri tejto príležitosti brigádnickú akciu, cieľom ktorej bolo vyčistenie niektorých verejných priestranstiev v obci od odpadkov ako aj iná verejnoprospešná činnosť.

V tomto roku sa účastníci stretli pri studničke za starým mostom cez Váh, smerom do Hrabín. Po príchode sa mnohým ani veriť nechcelo, že naša príroda môže byť až tak znečistená. Od zbierania plastových a sklenených fliaš až po rôzny stavebný a iný odpad sa vykonal aj výrub resp. vyrezanie starých vyschnutých krov a stromov, čím sa výrazne upravil chodník a priestor pri samotnej studničke.

Podakovanie na tejto vydarenej akcii patrí najmä zamestnancom obecného úradu a pracovníkom OHZ, ale aj poslancom OZ a členom komisie životného prostredia a bytovej v celkovom počte 16, čo je o polovicu viac ako v minulom roku.

Chceli by sme aj formou Sučianskych zvestí upozorniť spoluobčanov na význam a dôležitosť ochrany životného prostredia. Zemské zdroje nie sú nevyčerpatelné a rovnováha na tejto planéte je veľmi krehká. Výsadbou zelene, ale i rozumným nakladaním s odpadmi, šetrením elektrickou energiou a hlavne výchovou mladej generácie k úcte, k životu a okolitému prostrediu by sme sa mali všetci snažiť o to, aby sa aj naša obec stala dobrým miestom pre život.

Je len smutnou bodkou na záver vidieť, ako si niektorí z nás vôbec nevážia práce iných ani prírody ako takej. Keď sa pôjdete na studničku pozrieť, hoci aj hneď zajtra, uvidíte, že za krátku dobu sa všetko vrátilo do podoby, ktorá nie je tak vzdialená od toho, ako to tam vyzeralo predtým. •

Predseda komisie životného prostredia a bytovej, PhDr. Miloš Bella

ČISTÉ HORY 2013

Pokračuje už pekná tradícia, že v mesiaci máj sa priatelia prírody pod záštitou občianskeho združenia Primula v Sučanoch pod vedením predsedu urbáru a lesníka Jána Chorváta vydávajú vyčistiť lesy a hôľne pásma od odpadu ponechaného nezodpovednými návštevníkmi hôr po predchádzajúcich rokoch.

A tak pred sezónou zberu úrody jafúr a brusníc býva ešte aj bohatá sezóna zberu odpadu, ktorú tohto roku dňa 8. mája pozbierali dobrovoľníci hlavne z oblasti Solísk, spod Suchého, Meškalky a Malého fatranského Kriváňa. Cez dvadsať nadšencov a priateľov hôr znieslo z týchto oblastí až dolu k dostupným komunikáciám niekoľko igelitových vriec odpadu, prevážne PET-fliaš, plechoviek a skla, ale aj rôzne plechy, súčiastky, či pneumatiky. Najnebezpečnejší odpad tvoria hlavne sklenené fľaše. Nielenže majú najdlhšiu dobu rozpadu, ale slnko dopadajúce na ne môže vytvoriť aj ohniskový efekt, ktorý v období sucha môže založiť požiar páchajúci veľké škody.

Aj touto cestou patrí poďakovanie tým, ktorí takouto činnosťou znižujú toto riziko a prispievajú k čistote a kráse našich sučianskych hôr. Veríme, že táto osvedčená tradícia zaujme v budúcnosti ešte aj viac nadšencov, ktorých radi privítame medzi sebou. Pre tých ostatných ešte apel, keď niekto môže vyniesť hore plné fľaše a konzervy, odnieť ich dole prázdne by až taký problém nemal byť. •

Miroslav Miert

Očistíme si prírodu 2013

Športový airsoftový klub A.S.F. v spolupráci s dobrovoľníkmi a obcami Sučany a Turčianske Kľačany zorganizovali už druhý ročník dobrovoľnej akcie s názvom Očistíme si prírodu. Aj tento rok sme náš projekt organizovali pri brehoch jazera Ontário. Naším cieľom sa však nestalo okolie jazera, ale hlavne príjazdové cesty ku jazeru.

Udalosť bola naplánovaná 11.5.2013 od 9:00 pri jazere. Po menších organizačných záležitostiach sme sa rozdelili a hneď sa pustili do roboty. Aj vďaka príjemnému slnečnému počasiu sme za pomoci približne 40 dobrovoľníkov spravili obrovský kus roboty. V priebehu pár hodín sme naplnili veľkokapacitný kontajner, jednu traktorovú

vlečku a plnú multikáru odpadu. Medzi vecami nás prekvapili kadejaké nálezy od rôznych častí áut cez kompletnú výbavu domácnosti aj s Via- nočným stromčekom. Po dobre vykonanej práci sme si spolu zo všetkými dobrovoľníkmi posedeli pri klobáskach a zhodnotili deň a dohodli sa, že podobné projekty sa pokúsime organizovať častejšie. Veríme, že sa s tejto akcie stane tradícia, ktorá skrášli nie len okolie našich obcí, ale celý Turiec.

Na záver by sme chceli poďakovať obci Sučany za zabezpečenie hygienických rukavíc vriec na odpad a za odvoz odpadu a zároveň obci Turčianske Kľačany za odvoz odpadu a za občerstvenie pre účastníkov akcie. •

Tajomník A.S.F. Róbert Matuška

Svojou troškou prispeli aj gymnazisti

Kým žiaci 4. a 5. ročníka Bilingválneho gymnázia Milana Hodžu v Sučanoch skladali skúšku dospelosti so zelenou stužkou na prsiach, ich mladší kolegovia z 3. a 2. ročníka sa v dňoch 24. a 27. 5. 2013 vydali ulicami Sučian spoznávať históriu obce, v ktorej trávajú svoje študentské roky. Informácie o Ďurkovi Langsfeldovi, Ondrejovi Kožuchovi, Rudovi Móricovi, Eugenovi Lazišťanovi, Milanovi Hodžovi, o histórii oboch kostolov, o významných historických budovách, ktoré sa u nás nachádzajú či v minulosti nachádzali, prispeli k rozšíreniu ich všeobecného prehľadu, u mnohých podnietili záujem dozvedieť sa aj viac. Ich kroky smerovali ku sučianskej Skale, no kým sa tam dostali, cestou sa venovali i zberu odpadkov najmä v okolí gymnázia, železničnej stanice a na záver aj na Skale. Svojou aktivitou prispeli ku skrášleniu prostredia, ktoré im je blízke, a kde sa aj dobre cítia. •

Mgr. Veronika Ďaďová

Pridali sa aj ďalší....

V rámci skrášľovania našej obce a jej okolia sa nenechali zahanbiť ani pracovníci verejnoprospešných prác v spolupráci s pracovníkmi ďalších činností v rámci obecného úradu. Po dlhých rokoch zanedbávania vymaľovali a zrekonštruovali pivničné a skladové priestory v budove stavebného úradu a vybrané miestnosti Robotníckeho kultúrneho domu. Okrem toho pomáhali pri zbere obnoseného šatstva pre charitu, vykonávali každú potrebnú činnosť pri údržbe ciest, verejnej zelene či multifunkčného ihriska. Zapájajú sa tiež do prác pri revitalizácii námestia a ako pomocná pracovná sila pomáhajú aj pri archeologickom prieskume. Zapojili sa však aj do čistenia prírody v okolí obce, keď upratovali chránené územie v oblasti Podhradskej cesty pri výjazde z obce smerom na Podhradie a pri miestnej studničke. V spolupráci s Turčianskou Štiavnickou od odpadkov vyčistili celé územie až po zasahovanie diaľničného mosta medzi obidvoma obcami. •

Mgr. Lenka Orelová

Archeologické nálezy na námestí

Archeologický výskum v Sučanoch na námestí trval od apríla do júna 2013. Výsledkom výskumu je podrobná dokumentácia zatiaľ z troch kamenných

obytných domov a niekoľkých kultúrnych vrstiev a archeologických objektov. Podarilo sa nám získať bohatý nálezový materiál z 18. až 20. storočia dokumentujúci život ľudí v týchto miestach.

Ešte v apríli sa archeologickým výskumom podarilo preskúmať kamenné základy domu pravdepodobne z 19. storočia, ktorý sa nachádzal vo východnej časti námestia na brehu potoka.

Medzi najzaujímavejšie preskúmané objekty však možno považovať základy domu z konca 18. storočia. Nachádzal sa takmer v strede námestia a bol koncovým domom zastavanej ulice. Asanovaný bol v 80. tých rokoch 20. storočia. Z časti ostali zachované klenby dvoch pivníc, vstupy do pivníc aj so schodmi, obvodové múry a priečky, čím sa zistilo vnútorné členenie domu. Podľa zatiaľ dostupných informácií bol dom stavaný koncom 18. storočia ako kaštieľ, v 19. storočí prestavaný na nemocnicu a v 20. storočí patrila rodine Štrelingera. V bezprostrednom okolí domu sa nachádzajú kultúrne vrstvy s bohatými nálezmi keramických črepov, kachlíc, skla a zvieracích kostí z 18. až 20. storočia. K technickému vybaveniu domu pravdepodobne patrila aj kamenný objekt štvorcového pôdorysu, ktorý bol celý vyplnený štrkovým kameňom. V ňom sa našla hlinená fajka vyrobená okolo roku 1900 v Banskej Štiavnici a taktiež bohaté keramické nálezy z konca 19. a začiatku 20. storočia. Zaujímavá je aj kultúrna vrstva nachádzajúca sa medzi kamennými múrmi vyššie spomínaného objektu

a domu, ktorá nesie výrazné znaky prepálenia, sa nachádzalo okrem iného aj veľké množstvo železnej strusky a železoviny. Vrstva sa nachádza aj pod múrmi domu, teda je staršia ako dom samotný. Medzi zaujímavé nálezy patria mince, ktoré sa našli v okolí domu. Pochádzajú z druhej polovice 18. storočia a z 19. storočia.

Bohatá na nálezy z 18. a 19. storočia je aj tmavá humusovitá kultúrna vrstva nachádzajúca sa severovýchodným smerom od skúmaného meštianskeho domu. Doteraz sa na malej ploche podarilo nájsť už 6 mincí z druhej polovice 18. storočia a z prvej polovice 19. storočia. Kultúrna vrstva čaká ešte na preskúmanie a hľadám sa podarí identifikovať aj pôvodné miesto praniera, ktorý tu stál v 19. storočí ešte pred kamenným stĺpom hanby. Medzi ďalšie historické objekty patrí kamenná studňa hlboká zatiaľ 7,8 m. Okolie tejto studne z hľadiska archeológie zaujímavé nie je a snáď svetlo do jej histórie prinesie jej čistenie.

V južnej časti námestia sa pri vykopávaní ryhy podarilo nájsť základy domu z 19. storočia aj s pivnicou, ktorý tu stál ešte v čase, kedy pokračovala ulica viac smerom do námestia.

V posledný týždeň archeologických vykopávok v centre Sučian bol objavený pol toliar v rohu pod

základovými kameňmi s dátumom 1763. Vzhľadom k tomu, že naši predkovia zvykli dávať pod roh základového múru novostavaného domu nejakú mincu, môžeme usudzovať, že odkryté základy a dom by dnes písali 250 ročnú históriu. Nálezisko bolo zároveň využité ako priama učebná pomôcka spolu s odborným výkladom pre žiakov základnej školy. Archeologický výskum v Sučanoch na námestí napomôže objasniť a vykresliť obraz tohto priestoru v dobe, kedy o dôležitých veciach vo Viedni rozhodovala Mária Terézia a jej nástupca Franz II, teda obdobie z konca 18. a začiatku 19. storočia. Takéto nálezy možno aspoň v čiastkovom rozsahu očakávať aj pri plánovaných výkopových prácach súvisiacich s revitalizáciou námestia v Sučanoch. •

Mgr. Ľuboslav Záhorec
ARCHEOVÝSKUM s.r.o.

SKALA

 VÝTVARNÁ SÚŤAŽ

Je jedno miesto, ktoré ma tu v Sučanoch od detstva vždy neuveriteľne priťahovalo. Je opradené mnohými rozprávaniami, napríklad ako vedie tajná chodba až k Sklabinskému hradu..... Či už sú založené na pravde alebo nie, je fascinujúce o nich čítať alebo počúvať.

Podme ale najprv k faktom. Osídlenie sa tu dokázalo archeologickými nálezmi už od mladšej doby bronzovej rodmi lužickej kultúry. Na úpätí Skaly sa rozprestieralo sídlisko, ktoré bolo hospodárskym zázemím opevneného hradiska na jej vrchole. Toto opevnenie malo pravdepodobne inú funkciu, ako hradisko na pravej strane Váhu, kde sa utiekali obyvatelia so svojím dobytkom a majetkom v prípade nebezpečenstva. Je možné, že jeho účel súvisí s jantárovou cestou, ktorá viedla Ponitím a cez Turiec. Táto cesta spájala južnú Európu s Pobaltím. A keďže sa v Sučanoch stretávala s bočnou cestou vedúcou cez Sklabiňu až k Blatnici, jeho funkcia súvisí s obchodom.

Husté osídlenie sa dokázalo i za doby železnej ľudom púchovskej kultúry na úpätí Skaly.

V našom letopočte až do 4. storočia bol ľud púchovskej kultúry už ovplyvnený Keltmi, Germánmi a neskôr Rimanmi, o čom svedčia i nájdené rímske mince s nápisom Trajanus imperator Galliae.

Prichádzajúci Slovanovia v 9. storočí využili už existujúce hradiská. Drvené hradisko sa prebudovalo na malý murovaný hrádok podobného typu ako v Slovenskom Pravne alebo v Podhradí. Bohužiaľ ich stihol rovnaký osud a v 14. až 15. storočí boli zbúrané.

Sučiansky hrad sa spomína v listine Karola Róberta z roku 1321, ktorá prinavracia majetok Biterov (medzi nimi aj spomínaný hrad), ktorého sa predtým zmocnil Matúš Čák Trenčiansky. O niekoľko rokov však Biterovci odstúpili dedinu i kamenný hrad magistrovi rytierovi Dončovi, kvôli sceľovaniu pozemkov. Donč v boji preukázal kráľovi Róbertovi neoceniteľné služby.

V priebehu 14. storočia nie sú doklady o tom, že by Sučany niekomu patrili okrem kráľovského eráru. Keďže hrad bol vždy sídlom šľachtických majiteľov Sučian a aj preto Sučanci ako slobodní

mešťania nemali záujem na udržiavaní hradu, tak spustol. Alebo ho zničil kráľ

Je ale možné, že samotný hrad nebol na Skale, ale podľa listiny kráľa Žigmunda z roku 1430, ktorou udeľuje majetky Martinovi a Jurajovi Thurzovi, sa spomína mestečko Sučany aj s mýtom, ďalej dediny Krpeľany, Konské, Nolčovo a Podhradie s chotárom, kde kedysi stával hrad Sučany.

A teraz prejdime k tým romantickým predstavám (keďže neboli písomnosťami doložené), ktoré kladú vznik sučianskeho hradu do polovice 13. storočia a pripisujú jeho stavbu templárskemu rádu. Hoci zanikol už roku 1312. Údajne posledný mistr sučianskych templárov bol Hatuta, ktorý sa po rozprášení mníchov usadil v ulici pod Skalou. Táto ulica sa ešte aj dodnes nazýva Hatutova.

Možno ešte jednu legendu nakoniec z knihy J. Žilku... Ľud si rozpráva, že popod Skalu sú chodby a pivnice, v ktorých sa skrývajú nesmierne poklady. Našiel sa už aj odvážlivec, ktorý na začiatku 19. storočia nočnou hodinou vyšiel na skalu, tam na jej východnej strane kopal a prišiel na kamenné schody vedúce dolu do zeme. Na schodoch bolo množstvo spáleného zbožia. Naraz sa mu objavil kocúr ohnivých očí a on ustrašený odtiaľ utiekol. Najbližšie, keď budete kráčať nocou po Skale, dávajte si teda pozor na mačku s ohnivými očami, ktorá stráži neuveriteľný poklad. •

Mgr. Alena Matulová

Zdroje: Pavol Beláčík a kolektív, (1979)

Julius Žilka, Z minulosti Sučian (1933)

Týmto by sme chceli vyhlásiť malú výtvarnú súťaž.

PROPOZÍCIE:

téma: Skala (legenda, história alebo súčasnosť)

formát: A4

technika: neobmedzená

označiť meno, vek, adresu

Vítaz sa dostane so svojou prácou na listy našich zvestí a samozrejme dostane aj drobnú odmenu. Výkresy posielajte na adresu Obecného úradu.

FOTOPOSTREH

Naši spoluobčania z radov členov Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov sa postarali o údržbu a vyčistenie pomníka padlých hrdinov na cintoríne.

FOTOPOSTREH

Už tradične sa v centre obce stavia máj. Tentokrát sa atmosféra niesla v duchu pohody, ku ktorej prispeli svojim vystúpením deti z materskej školy, spevácky súbor Sučianka a Mgr. Vladimír Olbert s príhovorom.

Informatizácia a dôchodci v Sučanoch

Piateho marca začali a jedenásteho apríla končili. Túžba po vzdelaní, ovládanie moderných spôsobov komunikácie, bola hnacím motorom a motiváciou pre 22 seniorov, ktorí absolvovali kurz práce s počítačom. Iniciatíva výboru Základnej organizácie Jednoty dôchodcov na Slovensku v Sučanoch sa neminula účinkom. Na pôde Základnej školy SNP v Sučanoch, pod odborným vedením lektorky Mgr. Sýkorovej a jej šiestich „pomocníkov“ z radov deviatkov, sa podarilo úspešne zasvätiť seniorky a seniorov do základov ovládania počítača. To, čo je pre mladších dnes už samozrejmosťou, pre seniorov malo nádych tajomnej komnaty. Po desiatich lekciách sa stal zázrak a absolventi túto modernú techniku dokážu ovládať. Vedia si poradiť so súbormi a zložkami, fotografiami a obrázkami, písaným textom, hovorom v „skype“, ale i v internetovom obchode. Je už len na nich samotných, ako získané vedomosti v praktickom živote uplatnia. Na záver obdržal každý účastník „diplom“ o absolvovaní kurzu. •

Ján Šteuček, foto: Ján Pakan

Oslavy Dňa matiek

Základná organizácia Slovenského zväzu zdravotne postihnutých (ZO SZPP) zorganizovala v spolupráci s Obecným úradom dňa 12. mája 2013 oslavy Dňa matiek v našej obci. Na úvod predsedníčka SZPP p. Gejdošová privítala všetkých zúčastnených, hlavne matky a staré matky. Slávnostný prejav predniesol Mgr. V. Olbert, prednosta Obecného úradu, kde vyzdvihol úlohu matiek ako dárkyň života, ako aj staré matky, hlavne ich zodpovednosť pri výchove mladej generácie. V spoločnosti majú matky nezastupiteľné miesto, sú výnimočné svojimi názormi a preberajú jednu z najzodpovednejších úloh, a to ochranu

a výchovu nového života. Preto využívame túto príležitosť poďakovať sa im za každodennú starostlivosť a obetavosť. Po slávnostnom akte bolo posedenie pri hudbe a speve, kde vládla dobrá pohoda a atmosféra. O spríjemnenie dobrej nálady sa postarali speváčky p. Križanová a p. Wagnerová, za čo im patrí poďakovanie. Záverom chcem poďakovať všetkým zúčastneným za účasť, hlavne mamičkam, so želaním pevného zdravia a aby sme sa aj v budúcom roku zišli v takom počte. •

taj. SZPP Sučany

Turnaj o pohár starostu obce

Hory navôkol zahalené v oblakoch prezrádzali, že sú svedkami výdatného dažďa, no nad multifunkčným ihriskom v Sučanoch dňa 1. 6. 2013 oblaky akoby držali stráž a neprepustili dažďové kvapky počas celého Turnaja o pohár starostu obce Sučany. Na umelom trávniku sa vymieňalo sedem futbalových družstiev a navzájom si pasovali sily hráči bieleho baletu pod taktovkou píšteliek rozhodcov Jaroslava Makovníka a Ľubomíra Bukového. V boji o tretie miesto sa stretli družstvá AC Roma a Peťov tím s výsledkom 3:1. Vo finále bojovali družstvá Starí páni a AC Sučany. Vážka futbalových kvalít prechádzala z jednej strany ihriska na druhú, až sa zaslúžene priklonila na stranu družstva Starí páni 3:2. Bolo dobojované. Slnko neukázalo svoju tvár ani v závere turnaja, no spokojnosť na tvárach hráčov, ktorí si s chuťou zahrali, bola zjavná. Ceny víťazom turnaja i najlepšiemu hráčovi: Vladimírovi Kukučkovi, najlepšiemu brankárovi: Jozefovi Plazákovi, najužitočnejšiemu hráčovi: Jánovi Jadroňovi odovzdal starosta obce JUDr. Jozef Petráš, CSc. Víťazom

blahoželáme, ďakujeme sponzorovi p. Kubalovi za sladké ceny a tešíme sa na ďalšie stretnutie budúci rok.

V. Ďaďová, foto: V. Matula